Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2020-02-19

RS 2019-0426

Regionstyrelsen

Motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa

Föredragande regionråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Catarina Wahlgren (V) har till fullmäktige lämnat en motion om vård för papperslösa. I motionen föreslår Catarina Wahlgren att Region Stockholm arbetar fram skrivningar som innebär att asylsökande och papperslösa barn och vuxna samt kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda ska få rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som folkbokförda i Region Stockholm.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa avslås med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

En bra hälsa stärker människors frihet. Segregation, utanförskap och ohälsa går ofta hand i hand och därför behöver hälso- och sjukvården göra det den kan för att bidra till en bra hälsa hos alla. Trösklarna till hälso- och sjukvården ska vara så låga som möjligt för de som behöver hjälp.

Region Stockholm följer lagen om hälso- och sjukvård för asylsökande och utlandsfödda som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd. Lagen slår fast att asylsökande barn som inte har fyllt 18 år ska erbjudas vård i samma omfattning som erbjuds den som är bosatt inom regionen. Vuxna asylsökande som fyllt 18 år ska erbjudas vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Utöver det ska även vissa utlandsfödda som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd erbjudas samma hälso- och sjukvård som asylsökande.

Regionen får, liksom övriga regioner, årligen statliga medel för att täcka vårdkostnaderna till personer utan tillstånd. 2019 erhöll Region Stockholm cirka 66 miljoner kronor, samtidigt som kostnaderna för denna vård

uppgick till 193 miljoner kronor. Regionen finansierar således insatser utan kostnadsersättning med 127 miljoner kronor. Om rätten till vård utökas utöver vad lagen i dag kräver kommer det att innebära en ökad kostnad som Region Stockholm, i det aktuella ekonomiska läget, inte kan bära.

Regionrådsberedningen instämmer i att vårdpersonalens bedömning av legal status samt vilken vård som inte kan anstå kan innebära ett etiskt dilemma. Det finns även andra fall där personer inte har rätt till subventionerad vård, vilket medför att vårdpersonalen även fortsättningsvis kommer att behöva bedöma den legala- och hälsostatusen. Dessa fall kan handla om bland annat en del anhöriginvandrare som väntar på tillstånd, turister, vissa EU-medborgare, arbetskraftsinvandrare med flera.

Region Stockholm vill därför se över på vilket sätt regionen kan säkerställa kostnadstäckning för den vård som enligt lag ska erbjudas personer som vistas i länet samtidigt som vi vill minimera de situationer som kan innebära etiska dilemman för våra medarbetare vid behovsbedömning. Till exempel behöver staten öka de ekonomiska anslagen till regionerna samt på europeisk nivå sätta press på medlemsländernas ansvar att som hemnationer ersätta vård i annat medlemsland i enlighet med Patientrörlighetsdirektivet. Det finns både ett ekonomiskt och medmänskligt värde i att kunna erbjuda människor vård, utan dröjsmål eller onödigt lidande för den enskilde.

Mot bakgrund av det ekonomiska läget anser regionrådsberedningen därmed att motionen ska avslås.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:13
Folktandvården Stockholms län AB:s yttrande den 3 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 28 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 9 januari 2020

Irene Svenonius Anna Starbrink

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Eva Jensen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-02-10

RS 2019-0426

Regionstyrelsen

Motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa

Ärendebeskrivning

Catarina Wahlgren (V) har till fullmäktige lämnat en motion om vård för papperslösa. I motionen föreslår Catarina Wahlgren att Region Stockholm arbetar fram skrivningar som innebär att asylsökande och papperslösa barn och vuxna samt kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda ska få rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som folkbokförda i Region Stockholm.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:13
Folktandvården Stockholms län AB:s yttrande den 3 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 28 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 9 januari 2020

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Catarina Wahlgren (V) har till fullmäktige lämnat en motion i vilken Region Stockholm föreslås arbeta fram skrivningar som innebär att asylsökande och papperslösa samt kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda ska få rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som folkbokförda i Region Stockholm.

Rätten till sjukvård för papperslösa regleras i lag och finansieras genom ett schablonberäknat statsbidrag till regionerna. Motionens förslag till skrivningar innebär en utökad rätt till sjukvård för papperslösa i Region Stockholm jämfört med vad som lagstadgats. Det skulle enligt motionären innebära förbättringar för papperslösa patienter som kan få mer sjukvård. Det innebär också ökade kostnader för Region Stockholm. Det bidrag som Region Stockholm erhåller från staten täcker inte Region Stockholms kostnader och resultatunderskottet 2019 uppgick till minus 127 miljoner kronor. Vid ett utökat åtagande skulle resultatet ytterligare försämras. Motionens förslag på skrivningar gällande tandvården tillämpas och praktiseras idag i Region Stockholms i enlighet med det regelverk som finns. Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att motionärens förslag om ett utökat åtagande av hälso- och sjukvård för papperslösa bör avslås.

Bakgrund
Catarina Wahlgren (V) föreslår i en motion att Region Stockholm arbetar fram skrivningar som innebär att följande ska gälla:

- Asylsökande barn (under 18 år) rätt till den sjukvård och tandvård de behöver på samma villkor som andra barn bosatta i Sverige. Barn och ungdomar under 20 år har gratis sjukvård.
- Personer som fyllt 18 år har från och med 1 januari 2017 rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som folkbokförda i Region Stockholm
- Personer som fyllt 18 år rätt till akut tandvård samt tandvård som inte kan anstå. Den ansvarige tandläkaren bestämmer vad som är vård som inte kan anstå.
- Papperslösa har samma rättigheter som asylsökande. Kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda i Sverige har samma rättigheter till sjukvård som övriga invånare som är folkbokförda i landet.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden och Folktandvården Stockholms län AB. Motionen har även remitterats till Södertälje Sjukhus AB vars styrelse beslutat att avstå från att yttra sig.

Överväganden
Enligt lag (2008:344) om hälso- och sjukvård för asylsökande ska en region erbjuda asylsökande barn som inte har fyllt 18 år vård i samma omfattning som erbjuds den som är bosatt inom regionen och vuxna asylsökande som

har fyllt 18 år *vård som inte kan anstå*, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning.

Enligt lag (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd ska en region erbjuda personer som befinner sig i landet utan tillstånd samma hälso- och sjukvård som asylsökande.

Vårdpersonalens bedömning av en persons legala status och vilken vård som inte kan anstå utan ska ges kan innebära ett etiskt dilemma. Eftersom det finns andra grupper som inte har rätt till subventionerad vård kvarstår ändå kravet på sjukvårdspersonalen att bedöma den legala- och hälsostatusen. Det gäller bland annat för en del anhöriginvandrare som väntar på tillstånd, turister, vissa EU-medborgare, arbetskraftsinvandrare med flera.

En ökad rätt till sjukvård för papperslösa utöver det lagstadgade åtagandet om vård som inte kan anstå kommer att leda till ett ökat antal remisser till olika vårdinrättningar i Region Stockholm. Som en följd av det kommer kostnaderna att öka för tolktjänster, undersökningar, behandlingar, provtagning, läkemedel och hjälpmedel. I dagsläget är det oklart hur mycket vård som skulle tillkomma om Region Stockholm gav vuxna inom de föreslagna målgrupperna rätt till all subventionerad vård. Det finns ingen statistik kring hur mycket vård som bedöms kunna anstå idag.

Staten ersätter Region Stockholm för asylsökandes vård enligt lag (2008:344) om hälso- och sjukvård för asylsökande. Ersättning sker genom att ett schablonbelopp betalas ut till Region Stockholm för varje asylsökande person, samt att vårdkostnader över 100 000 kronor kan återsökas enligt ett särskilt förfarande.

Alla regioner har sammantaget fått ett årligt tillskott på 300 miljoner kronor via de generella statsbidragen som ska täcka vårdkostnaderna till personer utan tillstånd (barn och vuxna). Bidraget fördelas per invånare vilket innebär att Region Stockholm 2019 erhöll cirka 66 miljoner kronor. Region Stockholms kostnader för vård till personer utan tillstånd uppgick till 193 miljoner kronor, vilket innebär att Region Stockholm finansierar insatser utan kostnadsersättning med 127 miljoner kronor. Om rätten till vård utökas utöver vad lagen kräver kommer detta att innebära en ökad underfinansiering.

Vad gäller motionens förslag till tandvård tillämpas redan idag samtliga förslag enligt det regelverk som finns.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att motionen bör avslås.

Ekonomiska konsekvenser
Region Stockholm redovisar 2019 ett resultatunderskott på 127 miljoner kronor för vård av papperslösa patienter. Om motionens förslag genomförs om att utöka rätten till vård utöver vad lagen anger kommer kostnaden för Region Stockholm att öka, kostnader som staten inte ersätter och resultatunderskottet för vård av papperslösa kommer därmed att öka.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Regionledningskontoret Ekonomi och finans

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2020-02-10

Ankom
Region Stockholm
2019 -03- 07
Dnr RS 2019-0426
2019:13

Region Stockholm

Region Stockholm
2019-03-12

Motion av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa

Den 23/1 2019 presenterade Röda Korset sin kartläggning över regionernas information till vårdpersonal om vård till papperslösa personer. Ett begrepp som bidrar till osäkerhet och etiska dilemman hos sjukvårdspersonalen är ”vård som inte kan anstå”. Enligt Socialstyrelsens riktlinjer har papperslösa rätt till ”vård som inte kan anstå”. Svårigheten ligger i att bedöma vad som inte kan anstå, vad som riskerar att bli allvarligt om det inte åtgärdas och vad som leder till annat lidande för personen. Det blir inte en likvärdig vård där den som har ett personnummer bedöms på ett annat sätt än den som saknar ett personnummer. Det orsakar en etisk stress hos personalen och det avgör hur mycket patienten ska betala för vården. Papperslösa och asylsökande betalar idag nationellt 50 kr för ett läkarbesök och 25 kr för ett besök hos sjuksköterska för vård som inte kan anstå. De omfattas inte av högkostnadsskydd. För vård som kan anstå varierar patientavgifterna i de olika regionerna.

För att underlätta arbetet för vårdpersonalen och bidra till en tydlighet för patienterna har Västernorrland fr o m 2017 tagit följande beslut:

”I Västernorrland har:

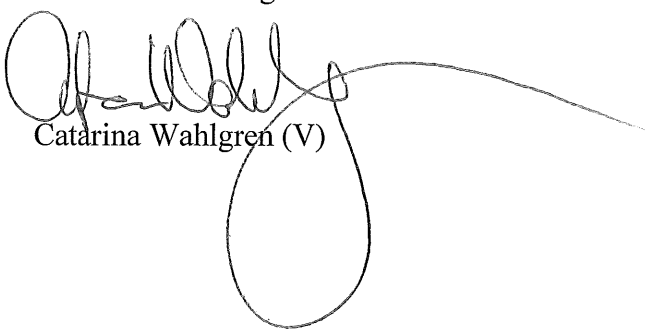
- asylsökande barn (under 18 år) rätt till den sjukvård och tandvård de behöver på samma villkor som andra barn bosatta i Sverige. Barn och ungdomar under 20 år har gratis sjukvård.
- personer som fyllt 18 år har från och med 1 januari 2017 rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som folkbokförda i Västernorrlands län.
- personer som fyllt 18 år rätt till akut tandvård samt tandvård som inte kan anstå. Den ansvarige tandläkare bestämmer vad som är vård som inte kan anstå.

Papperslösa har samma rättigheter som asylsökande. Kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda i Sverige har samma rättigheter till sjukvård som övriga invånare som är folkbokförda i landet.”

Det innebär att all vård som sjukvårdspersonalen skulle ha givit en person med personnummer definieras som ”vård som inte kan anstå”. Personalen slipper bedöma behovet av vård utifrån vem det är som söker. Det är viktigt att regionerna tydligt definierar vilka som omfattas av vård. Det kan vara svårt för vårdpersonal att bedöma en persons status och avgöra vilken vård som inte kan anstå. Vården ska vara likvärdig.

Vänsterpartiet föreslår att för Region Stockholm arbetar fram skrivningar som innebär att följande ska gälla:

- asylsökande barn (under 18 år) rätt till den sjukvård och tandvård de behöver på samma villkor som andra barn bosatta i Sverige. Barn och ungdomar under 20 år har gratis sjukvård.
- personer som fyllt 18 år har från och med 1 januari 2017 rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som folkbokförda i Region Stockholm.
- personer som fyllt 18 år rätt till akut tandvård samt tandvård som inte kan anstå. Den ansvarige tandläkare bestämmer vad som är vård som inte kan anstå.
- Papperslösa har samma rättigheter som asylsökande. Kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda i Sverige har samma rättigheter till sjukvård som övriga invånare som är folkbokförda i landet.



Catarina Wahlgren (V)

Folktandvården

2020-01-03

Diarienummer FTV 1911-0449
RS 2019-0426

Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Yttrande på remiss "Motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) avseende vård för papperslösa"

Folktandvården har tagit del av innehållet i motionen från Catarina Wahlgren rörande vård för papperslösa.

De förslag Catarina framför rörande tandvård innebär följande:

- Asylsökande barn (under 18 år) ska ha rätt till den tandvård de behöver på samma villkor som andra barn bosatta i Sverige.
- Personer som fyllt 18 år ska ha rätt till akut tandvård samt tandvård som inte kan anstå. Den ansvarige tandläkare ska bestämma vad som är vård som inte kan anstå.
- Papperslösa ska ha samma rättigheter som asylsökande. Kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda i Sverige ska ha samma rättigheter till sjukvård som övriga invånare som är folkbokförda i landet.

Samtliga förslag som läggs fram och som rör tandvård tillämpas redan idag enligt det regelverk som finns. Folktandvården har inget ytterligare att tillägga.

Med vänliga hälsningar

Irene Smedberg
Tandvårds-och utvecklingschef
Folktandvården Stockholms län AB

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG
2020-01-28

§ 22
Yttrande över motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa

HSN 2019-2030

Ärendebeskrivning
Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2019:13 om vård för papperslösa. I motionen föreslår Catarina Wahlgren (V) att Region Stockholm arbetar fram skrivningar som innebär att asylsökande och tillståndslösa barn och vuxna samt kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda ska få rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som folkbokförda i Region Stockholm.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa

Yrkanden
1. Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2. Jonas Lindberg (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning
Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandens yrkande.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Reservation
Jonas Lindberg (V) anmäler att V- ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Expedieras till
Regionstyrelsen

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Barn-Kvinnor-Unga-Asyl
Mehrnaz Aram

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-09

HSN 2019-2030

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2019:13 om vård för papperslösa. I motionen föreslår Catarina Wahlgren (V) att Region Stockholm arbetar fram skrivningar som innebär att asylsökande och tillståndslösa barn och vuxna samt kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda ska få rätt till hälso- och sjukvård på samma villkor som folkbokförda i Region Stockholm.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2019:13 av Catarina Wahlgren (V) om vård för papperslösa överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Enligt lag 2008:344 om hälso- och sjukvård för asylsökande ska ett landsting erbjuda asylsökande barn som inte har fyllt 18 år vård i samma omfattning som erbjuds den som är bosatt inom landstinget och vuxna asylsökande som har fyllt 18 år vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning.

Enligt lag 2013:407 om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd ska ett landsting erbjuda personer som befinner sig i landet utan tillstånd samma hälso- och sjukvård som asylsökande.

Överväganden
Förvaltningen delar skrivelsens synpunkt att det i vissa situationer kan uppstå ett etiskt dilemma för vårdpersonalen att bedöma personens legala status för att avgöra vilken vård som inte kan anstå och ska ges. Det skulle underlätta för vårdpersonalen om bedömningen av vilken vård som inte kan anstå försvinner, och framför allt skulle det sannolikt bli bättre för patienterna. Personal kommer dock behöva fortsätta bedöma statusen för patienter, även om dessa två grupper fick rätt till all vård, eftersom det finns andra grupper som inte har rätt till subventionerad vård. Det gäller bland annat för en del anhöriginvandrare som väntar på tillstånd, turister, vissa EU medborgare, arbetskraftsinvandrare med flera.

Ett utökat åtagande vad gäller vård utöver det lagstadgade åtagandet kan innebära ett ökat antal remisser till olika former av specialiserad vård och då även ökade kostnader i form av tolk, undersökningar, behandlingar, provtagning, läkemedel och hjälpmedel. I dagsläget är det oklart hur mycket vård som skulle tillkomma om man gav vuxna inom de föreslagna målgrupperna rätt till all subventionerad vård. Det finns ingen statistik kring hur mycket vård som bedöms kunna anstå idag.

Staten ersätter Region Stockholm för asylsökandes vård enligt lag 2008:344 om hälso- och sjukvård för asylsökande. Ersättning sker genom att ett schablonbelopp betalas ut till Region Stockholm för varje asylsökande person, samt att vårdkostnader över 100 000 kronor kan återsökas enligt ett särskilt förfarande.

Om Region Stockholm skulle erbjuda mer vård än lagen kräver så skulle det försvåra återsökningsprocessen i och med att kostnaderna ska specificeras per individ, ska höra till samma diagnos under en viss tid och ska för vuxna endast omfatta vård som inte kan anstå.

Alla landsting och regioner har sammantaget fått ett tillskott på 300 miljoner kronor via de generella statsbidragen som ska täcka vårdkostnaderna till personer utan tillstånd (barn och vuxna). Bidraget fördelas per invånare vilket innebär att Region Stockholm hittills erhållit cirka 66 miljoner kronor per år. De faktiska kostnaderna uppgick 2018 till 153 miljoner kronor och prognosen för 2019 är att kostnaderna kommer att

bli högre än 2018. Fullständig vård till målgruppen kan sannolikt innebära högre kostnader utöver detta.

Asylsökande och personer utan tillstånd har rätt till "vård som inte kan anstå" enligt lagen, men patientavgifterna regleras i förordning 1994:362 från Justitiedepartementet. Asylsökande och personer utan tillstånd betalar lägre avgifter (50 kronor för läkarvård och 25 kronor för övrigt). En justering av vilken vård de ska ha rätt till kan kräva en justering av patientavgifter för att leda till likabehandlingsprincipen.

Kvotflyktingar och anhöriginvandrare som är folkbokförda i Sverige har samma rättigheter till hälso- och sjukvård som övriga invånare som är folkbokförda i landet. Hälso- och sjukvårdsförvaltning har fattat ett beslut (HSN 2017-1979) att länets mottagna kvotflyktingar ska få vård på samma villkor som folkbokförda även under tiden fram till folkbokföringsdagen. Beslutet främjar möjligheten till en mer jämlik vård för gruppen kvotflyktingar.

Anledning till beslutet är att vissa kvotflyktingar kan behöva vård direkt vid ankomst till Sverige innan de hunnit ta sig till skatteverket för folkbokföring. Intentionen i lagen är att kvotflyktingar ska ha samma rättigheter till subventionerad vård som andra personer med permanent uppehållstillstånd.

Ekonomiska konsekvenser
De exakta ekonomiska konsekvenserna är svåra att förutse eftersom det beror på målgruppens hälsa och vårdbehov. Ett utökat åtagande vad gäller vård utöver det lagstadgade åtagandet kan innebära ökade vårdkostnader.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Rätt till fullständig hälso- och sjukvård kan främja patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Rätt till fullständig hälso- och sjukvård främjar möjligheten till en mer jämlik vård för gruppen.

Miljökonsekvenser
Beslutet får oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Om kravet på bedömningen av vilken vård som inte kan anstå försvinner skulle det underlätta för vårdpersonalen.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens återsökningsförfarandet försvåras i och med att vård som kan anstå måste särskiljas från fullständig vård. Migrations verket ersätter bara för vård som inte kan anstå.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-01-09